

KEMPELE

KEMPELEEN KUNNAN

KONSERNIOHJE

versio 30.11.2016

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	3
2.	Konserniohjeen soveltamisala	3
3.	Konserniohjeen hyväksyminen ja sitovuus	3
4.	Konserniohjaus ja –johtaminen	4
4.1.	Konsernijohto ja tehtävät	4
4.2.	Edustajat tytäryhteisöjen hallintoelimissä	5
4.3.	Edustajien ohjeistaminen	6
4.4.	Tietojen antaminen kunnalle	6
4.5.	Tytäryhteisöjen hallituksen toimikausi	6
5.	Konsernitilinpäätöksen laadintaan liittyvä ohjeistus	7
6.	Konsernivalvonta ja tilintarkastus	7
7.	Rahoitus	8
8.	Riskien hallinta	8
9.	Henkilöstöpolitiikka	8
10.	Tiedottaminen konsernin asioista	8
11.	Hyvä hallinto ja johtamistapa	8

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle, toimialamäärittelylle, hyvälle hallintotavalle ja raportoinnille. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Tavoitteena on myös yhtenäistää konserni yhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja siten varmistaa riittävää avoimuutta ja tiedonkulkua, tulostietojen oikeellisuutta, sisäisen ja ulkoisen valvonnan riittävyttä ja toimivuutta, riskienhallintaa ja hyvää laskenta- ja kirjanpitoikäytäntöä sekä tilintarkastustapaa.

2. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Kuntayhtymissä sekä niissä yrityksissä, joissa Kempeleen kunnalla on vähemmistöosuus tai yhteisöissä, joiden toimintaa kunta voi suurena palvelujen ostajana tai avustuksen antajana säädellä, on kunnan edustajien noudatettava konserniohjetta soveltuvin osin.

Kempeleen kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt on mainittu ohjeen liitteessä. Talousjohtaja vastaa liitteen päivittämisestä konsernirakenteen muuttuessa.

3. Konserniohjeen hyväksyminen ja sitovuus

Konserniohjeen hyväksyy valtuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään konserniin kuuluvien yhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa.

Konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu. Konserniohjeeseen sisältyvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon tulee ilmoittaa huomaamastaan ristiriidasta viipymättä kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymi-

en johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Kunta ottaa huomioon, ettei se loukkaa konserniohjeella tytäryhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

4. Konserniohjaus ja –johtaminen

4.1. Konsernijohto ja tehtävät

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talousjohtaja ja muut toimintasäännössä määritellyt viranomaiset.

Kunnan toimintasäännössä määrätään kunnan viranomaisten tehtävien ja toimivallan jaosta sekä hallinto- ja päätöksentekomenettelystä.

Valtuusto

- päättää pääomasijoituksesta tytäryhteisön ja osakkuusyhteisön sekä osakeyhtiöiden perustamisvaiheessa tai liityttäessä niihin
- hyväksyy liittymisen yhteydessä yhtiöjärjestyksen, perustamissopimuksen tai muun vastaavan perustamisasiakirjan
- hyväksyy osakkuusyhteisöjen yhtiöjärjestyksen, perustamissopimuksen tai muun vastaavan asiakirjan muutokset
- hyväksyy lisäpääomasijoituksen tytär- ja osakkuusyhteisöön sekä osakeyhtiöön
- myöntää takauksen tai lainan tytäryhteisön pitkäaikaisen vieraan pääoman hankintaan
- määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset omistajapolitiikan ja –talouden linjaukset
- päättää tarvittaessa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- hyväksyy kunta- ja palvelustrategiaa toteuttavat konserniohjeet
- valitsee kunnan edustajat valtuutetuista ja johtavista tai itsenäisessä asemassa olevista viranhaltijoista kuntayhtymien yhtymävaltuustoihin ja yhtymäkokouksiin, ellei päätösvalta kuulu toiselle toimielimelle

Kunnanhallitus

- valitsee edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin
- tekee ehdotuksen tytäryhteisöjen hallituksen jäseniksi, joista yhden on oltava kunnan johtavassa tai itsenäisessä asemassa oleva viranhaltija
- antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole toimintasäännöllä annettu kunnan muulle viranomaiselle
- hyväksyy tytäryhteisöjen yhtiöjärjestyksiin ja osakassopimuksiin tehtävät muutokset
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä, jolla tarkoitetaan tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan suhteessa kunnan omistajapolitiittisissa linjauksissa määritettäisiin tavoitteisiin.
- antaa tilinpäätöksen yhteydessä valtuustolle tiedot tytäryhteisöjen toiminnasta, taloudesta ja riskienhallinnasta
- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotukset havaitsemistaan epäkohdista

Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta kunnan osalta sekä seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kunnanhallitukselle.

Kunnanjohtajalla on em. tehtävän suorittamista varten läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhtiöiden hallintoelimissä.

4.2. Edustajat tytäryhteisöjen hallintoelimissä

Kunnan edustajilla tytäryhteisöjen hallintoelimissä pitää olla riittävä tytäryhteisön toimialueen ja yritystalouden asiantuntemus, riippumattomuus ja kyky arvioida yhteisön hyvää hallinto- ja johtamistapaa. Valituille edustajille on luotava edellytykset asiantuntemuksensa ja osaamisensa kehittämiseen. Hallinto- ja kuntalain esteellisyyttä koskevat säännökset on otettava edustajia valittaessa huomioon. Esteellistä kunnan edustajaa voidaan kuitenkin kuulla asiantuntijana kunnan toimielimessä.

Palkkioiden ja matka-/kulukorvausten määräytymisessä noudatetaan soveltuvin osin kunnan palkkiosääntöä.

4.3. Edustajien ohjeistaminen

Kunnanhallitus tai toimintasäännössä määrätty kunnan muu viranomainen antaa tarvittaessa ohjeita kunnan eri yhteisöjen ja säätiöiden hallin-toelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

4.4. Tietojen antaminen kunnalle

Tytäryhteisön on informoitava kunnanjohtajaa, joka hankkii tarvittaessa kunnanhallituksen kannan seuraavista keskeisistä asioista.

- keskeisten toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden muuttamisesta
- yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muuttamisesta
- merkittävistä uusista investoinneista tai toiminnan muusta laajentamisesta
- kiinteistö- ja yrityskaupoista
- lainarahoituskenttarpeesta ja omaisuuden panttaamisesta tai vakuuden antamisesta
- merkittävistä henkilöstöratkaisuista
- riskienhallinnasta

4.5. Tytäryhteisöjen hallituksen toimikausi

Tytäryhteisöjen on huolehdittava siitä, että yhteisön yhtiöjärjestyksessä sen hallituksen toimikausi on määritelty varsinaisten yhtiökokousten väliseksi ajaksi.

5. **Konsernitilinpäätös ja talouden seuranta**

Kunnan konsernitilinpäätöksen tarkoituksena on selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin kunnalla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa, velvoitteita ja vastuuta.

Konsernitilinpäätöksessä yhdisteltävien yhteisöjen on järjestettävä talous- ja tiliasioiden hoito niin, että konsernitilinpäätös voidaan laatia. Tällaisia seikkoja ovat:

- tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi
- mahdollisimman yhdenmukaiset tilipuitteet ja mahdollisuus erottaa konsernin sisäiset liiketapahtumat
- yhdenmukaiset arvostus- ja jaksotuseriaatteet (mm. suunnitelman mukaisen poistojen laskeminen taseen pysyville vastaaville kunnassa hyväksytyyn poistosuunnitelman mukaisesti)
- konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätösten valmistuminen helmikuun loppuun mennessä, jolloin tilinpäätöstiedot ja pyydetty liitetiedot annetaan kunnalle
- tytäryhteisöjen yhdessä sovittavien keskeisten talouden tunnuslukujen seuranta tilinpäätöstietojen yhteydessä.

Tytäryhteisö raportoi lyhyesti toiminnastaan ja taloudestaan kirjallisesti kunnanhallitukselle vähintään 30.4. ja 31.8. tilanteesta kolmen viikon kuluessa kauden päättymisestä ja 31.12. konsernitilinpäätöksen yhteydessä. Tarkemmat ohjeet raportoinnista antaa kunnanhallitus talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. sekä erillisissä talousarvion seurantaraportin aikatauluissa ja ohjeissa. Tytäryhteisö lähettää tiedot talousjohtajalle.

Talousjohtajalla on toimivalta antaa tarkempia ohjeita talouden seurantaan ja konsernitilinpäätöksen laatimista varten.

6. **Konsernivalvonta ja tilintarkastus**

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, joka voi käyttää apuna kunnan sisäistä tarkastusta. Tarkastuslautakunta voi kutsua yhteisön edustajan lautakunnan kokoukseen.

Kunnan ja tytäryhteisöjen tilintarkastajiksi valitaan vähintään yksi sama tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö.

7. Rahoitus

Kuntakonsernin taloutta tulee suunnitella ja hoitaa kestävästi ja kokonaisvaltaisesti. Konsernin rahoitushuollossa hyödynnetään kunnan hyvä luottokelpoisuus ja pyritään saamaan mahdollisuuksien mukaan volyymietuja rahoituksen hankinnassa, sijoitustoiminnassa sekä maksuliikenteen hoidossa. Kuntakonserni ei osallistu rahoittajaroolissa poliittiseen tukitoimintaan.

8. Riskien hallinta

Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen hallitusten on huolehdittava siitä, että yhteisön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niitä seurataan. Kokonaisvastuu yhteisön riskienhallinnasta kuuluu yhteisön toimitusjohtajalle ja hallitukselle siten kuin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa ja ohjeissa on määritelty. Kunnalle ja konserniin kuuluville yhteisöille pyritään järjestämään keskitetysti vakuutusturva. Vakuutukset kilpailutetaan mahdollisuuksien mukaan samalla kertaa ja ainakin kerran valtuustokaudessa.

9. Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kunnan käytäntöä, eivätkä ne saa olla määrältään ja laadultaan ristiriidassa kunnassa vallitsevan käytännön kanssa. Konsernissa otetaan huomioon sisäiset henkilöstön siirtotarpeet. Konsernissa pidättyvätään lisäeläke- ja muista erityisistä etuisuusjärjestelyistä.

10. Tiedottaminen konsernin asioista

Kuntalain 29 § 2 mom mukaan kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta. Kunnanhallitus ohjaa ja johtaa kunnan ja kuntakonsernin viestinnän kokonaisuutta. Koko konsernia koskeva tiedottamisesta vastaa kunnanjohtaja.

Konserniin kuuluvat yhteisöt tiedottavat aktiivisesti itse niitä koskevista asioista.

11. Hyvä hallinto ja johtamistapa

Kunnan tytäryhteisöissä tulee noudattaa yleisiä hyvän hallinto- ja johtamistavan periaatteita.